THE MOST INFLUENTIAL & WIDELY ACCLAIMED SINDHI DAILY OF PAKISTAN
هڪ ئي وقت ڪراچي ۽ حيدرآباد مان شايع ٿيندڙ قديم سنڌي اخبار
THE DAILY IBRAT Hyderabad
روزاني عبرت حيدرآباد
68 Years 1958 - 2025
Regd. No.-2430-13
Hyd: Ph: 2728703-4, 2728571-2, Fax: 2781879, 2784300 - Isld Ph: 2823277
Karachi Ph: 2272030-7 - 4538862-3 - Fax: 2272038-9 - 4543839 - 2639492- Lahore: Ph: 5854047-8
سال (94) خميس 04 ڊسمبر 2025ع 12 جمادي الثاني 1447ھ صفحا 6 - ملهه 30 ويهه شماره (111)
website: www.dailyibrat.com Email: ibrat@yahoo.com, ibratmarketing@yahoo.com

آءِ ايئر ايف ڪرپشن رپورٽ: 5300 ارب رپين جي نشاندهي، سينيٽ ڪميٽي جي حڪومت تي سخت ڪاوڙ

سينيٽ جي نائب واري ڪميٽي، جو اڄلاس چيئرمين ڪميٽي سينيٽر سليم مانڊوي والا جي صدارت ۾ ٿيو. ميمبرن آءِ ايئر ايف جي پاڪستان ۾ وڏي ڪرپشن بابت رپورٽ تي بحث ڪيو ميمبرن مختلف شعبن ۾ سامهون آيلن وڏي ڪرپشن اسڪينڊلز ۽ شديد خاميون جو اظهار ڪيو ايس آءِ ايف سي جي ڪارڪردگيءَ سان گهڻن ۾ ملڪي مفادن ضرورتحال تي سخت تنقيد ڇا نائب رٿابندي ان رپورٽ تي متفق آهي جنهن ۾ ٽڪي واري رٿابندي رپورٽ ۾ من مانيءَجو رپورٽ تي ٿلهي رٿابندي رپورٽ ۾ ڪرپشن جي الزامن کي ڇا تسليم ڪري ٿي: چيئرمين سليم مانڊوي والا آءِ ايئر ايف ملڪ ۾ 5300 ارب رپين جي ڪرپشن جي نشاندهي ڪئي آهي، جنهن ادارن جو ذڪر رپورٽ ۾ ڪيو ويو آهي. انهن جي خلاف ڇا ڪا ڪارروائي ڪئي ويندي: سينيٽر فاروق ايچ لغاري رپورٽ ۾ سنجيده قسم جا الزام لڳايا ويا آهن. گهڻا الزام ته سياستدانن تي لڳايا ويندا آهن. پر رپورٽ رڳو ڦيسمرن جي خرابه گورننس جي ڳالهه ڪري ٿي: سينيٽر فاروق ايچ لغاري

خلاف ڪهڙي ڪارروائي ڪئي وئي آهي سينيٽ جي نائب واري ڪميٽي جو اجلاس ڪير آهي ۽ ڇو آهي ته ڪيٽ ادارن جي ڪارڪردگيءَ تي سخت سوال جو ڇاڪاڻ آءِ ايئر ايف جي رپورٽ تي شديد تنقيد ۽ ڪاوڙ جو اظهار ڪندي

ڪميٽي سيڪرٽري سليم مانڊوي بقايا نمبر 25 ڏسو صفحو 2

دهشتگردي جي مڪمل خاتمي تائين جنگ جاري رکندا سين: وزيراعظم

وزيراعظم پاران ڊيوا اسماعيل خان ۾ پوليس موبائيل تي دهشتگرد حملي جي مذمت

سلام آباد (اي پي پي) وزيراعظم محمد شهباز شريف ڊيوا اسماعيل خان ۾ پوليس موبائيل تي دهشتگرد حملي جي مذمت ڪندي چيو آهي ته دهشتگرد ڪنهن به صورت ۾ پنهنجا مقصد حاصل نه ڪري سگهندا. وزيراعظم چيو آهي ته سڀ شهيدن جي قربانين کي سلام پيش ڪيو ويو آهي. وزيراعظم

بقایا 1 دزدیماطر

کندی جیپ آهی در دهشکردی جی لمنت جی مسکل خاصی خاص لاش آن جی حلاف جنگ جاری رکندانسین کلاهی. اربع ڈینهن دزدیماطر آسیی سی جیدیا رنگ بالاو جاری بیان موجب دزدیماطر کیور جی پولیس اهکارن جی شهادت ڈی کھیی ڈکٹ آ افسوس جو اظهار کیو آ شهیدن جی صبر جی بلندی تے گھیائین جی دعا کری آهی. اربع دزدیماطر هدایت مطابق دزدیماطر کیور جی ڈکٹ آهکاری آ بهادر شهیدن جی خاندان کی پنهنجی طرفان دزدیماطر کیور جی خیرسگالیون جی خلاف کیو. خاص قربانین کی پیش کندی سوب پورہ قوم جی تحسین بیان کری ڈی دزدیماطر کیور جی واقعی جی ڈیموریٹن جو کریڈٹ سی کاوڑ ڈیاری ڈی.

بقایا 2 قرارداد منظور

اسمبلیءِ جی اجلاس ۾ اسرائیل کان مطالبو کیو ویو ته هر بین الاقوامی قانون جی مطابق مسئلو ساڻيءَ کان ڪيو وڃي. خاص طور تنهن پوءِ جو اسرائيلي عاڪمن سان سوين يهودي آبادڪارن کي نيڪالي ڏني وئي. جنڪ اسمبليءَ اسرائيل کان مطالبو ڪيو ته هر الاقوامي قانون جي مڪمل پاسداري ڪري. ڊيگاڻي تحريڪ جو چئڻ آهي ته غزه ۾ ڪنهن به قسم جي آبادڪاري يا جبراً ڪڍڻ ڀيڻي کي رد ڪريون ٿا. غزه ۾ اڳوڻي ڪناري کي فلسطيني ماڻهن جي حڪومت محڪم ڪرڻ جي اسرائيل کي 1967ع ۾ قبضو ڪيو سو فلسطيني عاڪمن کان واپس ٿيڻو پوندو. تہ جيئن فلسطيني ماڻهو پنهنجي بنيادي حق جو حق خودارادي تي استعمال ڪن. غزه ۾ سرڦاڻ جو ڪمل لاڳو ڪرڻ اسرائيلي فوج جي ويسي آسي اماڻ ۾ ٿيل آهي. تنهن ڪري هن تحريڪ جي مطابق ڪنارن کان ڪاهيندي جيئن جي ڪاهيندي ڪيو وڃي.

ايڊيٽوريل

عبرت روزانو

اقليتي ڪميشن بل .واعدا، اميدون ۽ حڪمت عمليون جو امتحان

صفحو 4

ٻاڦرو ٻيڙي ڪنارا واهڪوائي

سنڌ ڌرتي ماءُ جي نالي...!

صفحو 4

معاشري ۾ وڌندڙ عدم برداشت جا نفسياتي ۽ اخلاقي پهلو!

شاهد گل سمون

صفحو 4

اشتياق بيگ

دهشتگرد نٿيت ورڪن جو مرڪز ٻٽيل افغانستان!

صفحو 4

حيدرآباد ۾ معذورن جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي ريلي ڪڍي وئي،سين معذور شريڪ

پاڪستان پاران ڪڏهي فورمن جي اداري جي معذورن جي بحالي واري قانون تي صحيحنڪ ڪرڻ بابرجو معذور ٻنياءِ حقن کان ٻاهر آهن،سعيد خان

تعليمي ادارن،تفريح ۽ ڪاروباري جاين رسائي لاءِ معذورن لاءِ ڪو به بندوبست نه هجڻ سبب سخت مشڪلات کي منهن ڏئي رهيا آهن،مختيار خان

پيرسن معذورن لاءِ 10هزار رپيا ماهوار وظيفو مقرر ڪيو وڃي، ريلوي سوڊو عوامي جائين پاڻ پهچ ۾ پڻ ڪيو وڃي،عبدالمتين

حيدرآباد:اسٽاف ريپورٽر،معذورن جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي ايسوسيئيشن فار ڊي ويلڊپمنٽ آف هينڊي ڪيپ پرسن پاران ارٽ ڪميشن ڪاميابي سان ختم،مختيار خان عبدالمتين ۽ ٻين جي آڳواڻي ۾ ريلي ڪڍي وئي.ان موقعي تي مختيار خان چيو ته ملڪ معذورن جي حالت گهڻي بهتر آهي پاڪستان پاران ڪڏهي فورمن جي اداري پاران معذورن جي بحالي واري قانون تي صحيحنڪ ڪرڻ بابرجو سنڌ ۽ ملڪ جا معذور ٻنياءِ حقن کان ٻاهر آهن. مرڪزي اداري ٽوڙي خاتمي، ادارن ۽ جاڳه ۽ ضلعائي سطرح سب تعليمي ادارن،تفريح ۽ ڪاروباري جاين تائين رسائي لاءِ معذورن لاءِ ڪو به بندوبست نه هجڻ سبب سخت مشڪلات کي منهن ڏئي رهيا آهن. هڪ مطالبو هيو ته پيرسن معذورن لاءِ 10هزار رپيا ماهوار وظيفو مقرر ڪيو وڃي، ريلوي سوڊو عوامي جائين تائين پهچ يقيني بڻائي وڃي. معذورن کي ٽيڪس ڪان آجو قرار ڏنو وڃي.ڪو موجوده معذور ماڻهو نوڪرين تائين پهچ يقيني بڻائي وڃي،سعيد خان

حيدرآباد: معذورن جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي ريلي ڪڍي وئي وڃي

سرهاري پرسان ڪاڏهر ۽ سنڌي ثقافتي ڏهاڙي جي آمد جي سلسلي ۾ پرڏرقار تقريب

پرڏرقار تقريب سياسي سماجي آڳواڻ حاجي خان محمد جمالي جي ميزباني هيٺ سنڌس جي اوطاڻ تي منعقد ڪئي وئي

نئنارن مير جماڻي ۽ نهال جماڻي سنڌ سنڌي ثقافتي ڏهاڙي تي ڳيت پيش ڪري پيتا پيش ڪيا

ڪڇو ڪل بيگ جمالي پل پهنچي ڪڇواڻيءَ جو شاندار مظاهرو ڪيو صنفون ۽ ڊيڊ بيٽ پيش ڪري ريلمن ۽ راهه ڪرائي چڏي

ثقافتي ڏينهن اسان جو قومي عيد جو ڏينهن آهي جيڪو اسان سڀ ڪڏهڪي شرڪت ڪندا

سرهاري (ن ع)سرهاري پرسان ڪاڏهر جي عالمي ڏينهن جي ڪال جمالي جي سٽ هيٺ سنڌي ثقافتي ڏهاڙي جي آمد جي سلسلي ۾ ڪڇ پروفار تقريب سياسي سماجي آڳواڻ حاجي خان محمد جمالي جي ميزباني هيٺ سنڌس جي اوطاڻ تي منعقد ڪئي وئي.تقريب ۾ وڏي تعداد ۾ ڪوانڪ سنڌي توڪيون، ڪڇ ۽ ڀنڊا ڀهڙي جوڻي جوڻ ۽ هڊيءَ سان شرڪت ڪئي.تقريب ۾ اسعاد امداڙ علي جماڻي، ممتاز علي جماڻي محمد صالح جماڻي، فرال علي جماڻي سميت ڪيترن ڀڳن آفاق علي جماڻي سميت ڪيترن معزز

منگهو پير ٽائون ۽ سياسي تبليغي اجتماع گاهه بابت تفصيلي اجلاس

اجلاس ۾ چيئرمين حاجي نواز علي بروهي جي صدارت ۽ منعقد ٿيو

اجتماع ۾ ايندڙ لڪين شرڪت ڪندڙن لاءِ انتظامي جو جائزو ورتو ويو

مي اجتماع ۾ صرف هڪ تقريب تي پرايماني ۽ عقيدت جو معاملو آهي،نواز علي بروهي

ڪراچي (پريس ريليز) سنڌ جي تاريخ ۾ پهرين اجتماع لاءِ جي حالي ملڪ هڪ ڏمار آهي ۽ تفصيلي اجلاس آج منگهو پير ڪاٽيج ۾ چيئرمين منگهو پير ٽائون حاجي نواز علي بروهي جي صدارت ۽ منعقد ٿيو.اجلاس ۾ سيڪرٽري روشني صفائي ۽ صحافي ٽرنڊڪ پاڻ پارڪنگ، سليل پاڻي جي فراهمي ۽ اجتماع ۾ ايندڙ لڪين شرڪت ڪندن لاءِ مجموعي انتظامن جو جامع جائزو وٺڻ وري ۽ سيٽي ڏاڪيول ڪاٽي وئي ڊسيوارين سوسيئين ويون اجلاس ۾ ڀٽيءَ چيئرمين منگهو پير ٽائون رانا محمد عارف سوسيئيل ڪمشنر منگهو پير ٽائون احمد علي ڀاڪاري اسسٽنٽ ڪمشنر اعجاز علي هاليپوٽو ضلعي ايڊمن حسين سڪي، ڪيڪرڪٽر واٽر بورڊ ڪي ايم سي سنڌ سالڊ ويسٽ مئنيجمينٽ بورڊ صدر ڪاٽي پوليس ٽرنڊڪ پوليس رينجرز ۽ ٻيا ڪاڪيول ادارا شامل هئا لاءِ ڪاڪيول ڪاٽي وئي.اجلاس ۾ چيئرمين منگهو پير ٽائون احمد علي ڀاڪاري اسسٽنٽ ڪمشنر اعجاز علي هاليپوٽو ضلعي ايڊمن حسين سڪي، ڪيڪرڪٽر واٽر بورڊ ڪي ايم سي سنڌ سالڊ ويسٽ مئنيجمينٽ بورڊ صدر ڪاٽي پوليس ٽرنڊڪ پوليس رينجرز ۽ ٻيا ڪاڪيول ادارا شامل هئا ڪاڪيول ڪاٽي وئي.اجلاس ۾ ڪاڪيول ڪاٽي وئي ته ڪاڪيول ڪاٽي وئي ته ڪاڪيول ڪاٽي وئي ته

The largest circulated amongst regional dailies of Pakistan

متحده عرب امارات ہر قیمت 2 درھم - سعودی عرب ہر 2 ریال

ABC CERTIFIED

روزانہ عبرت

ایڈیٹر انچیف و پبلشر: قاضی اسد عابد

فی الوقت برتر ناشر جو کل سوبرابطار برتر مال چھپائی عبرت گروپ، اے بی سی سرٹیفکیٹ
جو تحت عبرت پبلشنگ کلکٹ کلکٹ کو جاری کردہ مال جاری حکمنامہ
روزگر عبرت عالمگیر انجمن و بالکلہ تصدیق شدہ پبلی شپ آڈٹ رپورٹ کے ذریعہ کراچی

Hyd. Ph: 2728703-4, 2728571-2 Fax: 2781879, 2784300 Isld. Ph: 2823277
Khi. Ph: 4538862-3, 2639617 Fax: 4543839-2639492, Lhr. Ph: 7236191

Reach us at www.dailyibrat.com, E-mail: ibratg@yahoo.com, ibrat@hydwol.com.pk

خمیس 04 دسمبر 2025ع

اقلیتی کمیشن بل۔واعدا امیدوں ءِ حکمت عملیں جو امتحان

پارلیامینٹ جي گڈیل اجلاس مان منظور ٿیل 'قومي اقلیتي حق بابت کمیشن بل 2025' پاکستان جي آئیني تاریخ ءِ هڪ اهم قدم طور سامهون آیو آهي. هي بل نہ رڳو اقلیتي برادرین جي قانوني تحفظ کي وڌیڪ مضبوط بڻائڻ جو واعدو ڪري ٿو پر انهن جي آئیني حق بابت بنیادي سوالن کي رياستي سطح تي منظر نمائي ڪرڻ ۽ اهڙا نئون فريم ورڪ به مهيا ڪري ٿو پاکستان ۽ اقلیتي برادرین کي درپیش مسئلا - مذهبي آزادي کان وٺي معاشرتي امتیازن، غلط ڀاوا، حراست ۽ سماجي تڦرن تائین همیشہ قومي ضمیر کي جنجهوڙیندا رهیا آهن. تنهن ڪري اهڙي قانوني فريم ورڪ جي ضرورت گهڻي وقت کان محسوس ٿي رهي هئي. پر سوال اهو آهي ته ڇا هيءَ ڪمیشن واقعي انهن مسئلن جو حل ٻڌندي يا رڳو ڪئي نئون ادارو بڻجي رهندو؟ بل مطابق 16 رڪني ڪمیشن جوڙڻ جو فیصلو ڪيو ويو آهي جنهن ۾ هر صوبي مان به اقلیتي ميمبر اسلام آباد مان هڪ ميمبر ۽ گڏوگڏ ٽن موجوده قومي ادارن. نیشنل ڪمیشن فار هیومن رائٹس، وومن اسٽیٽس ڪمیشن ۽ ٻارن جي حق وارو ڪمیشن تي نمائندا شامل هوندا. هن مڪمل اهو آهي ته اقلیتن جي مسئلن کي پنهنجي قومي ادارن سان الڳ ٿي پر گڏيل رشتن ۽ ڏٺو وڃي. ساڳيءَ وقت جڏهن وزارتن ۽ اڳوڻيءَ آفيسر به ڪمیشن جو حصو هوندا. جنهن سان حڪومت جي پاليسي سطح تي شموليت وڌندي.

چیئرمین جي مقرريءَ جو طريقيڪار به بل جو اهم حصو آهي. 60 ڏينهن اندر مقرري، پارلیماني ڪميٽي جي برابريءَ واري نمائندگيءَ ۽ حڪومت - مخالف تڙ ٻنهي جي رضامنديءَ کي لازمي قرار ڏيڻ يقيناً هڪ سٺي شروعات آهي. پاکستان ۽ عام طور اهڙن ادارن تي هڪ ترجو غلبو رهي ٿي. پر هن ڏانهن توازن رکڻ جي ڪوشش تعريف جوڳي آهي. البت. ڄڻڪان پارلیماني ڪميٽي چیئرمین تي اتفاق نه ٿي سگهي ته معاملو وزيراعظم ڏانهن ويندو. جيڪو چئن ميمبرن مان ڪنهن هڪ جي چونڊ ڪندو. هن شق ۾ ٿورو خدشو به سماجي حلقن ۽ ڏٺو پيو وڃي. چاڪاڻ ته وزيراعظم جو اختيار آخرڪار ڪميشن جي 'غير جانبداري' تي چیلنج به ڪري سگهي ٿو. بل ۾ جيڪي سب کان اهم شقون شامل آهن انهن ۾ هڪ 'ڪميشن جا وسيع اختيارات' آهن. پوليس انسپيڪشن ۽ جيلن جو دورو، غير قانوني حراست جي نشاندهي، عدالتي ڪارروائين ۽ تر بڦڙ سرڪاري ادارن ڪان ڊيٽا طلب ڪرڻ ۽ اقلیتن خلاف نفرت انگيز مواد تي ڪارروائي، جي سفارش ڪرڻ يقيناً عملي قدم آهن. پاکستان ۽ ڪئيترائي واقعا اهڙا پيش آيا آهن جتي الزام تراشي، فريب، نفرت ۽ سماجي دباءَ سبب اقلیتي ماڻهو عدالتن تائين پهچڻ ڪان اڳ ئي انصاف کان محروم ٿي ويندا آهن. اها ڪمیشن ڄڻڪان حق ۽ مضبوط طريقي سان ڪم ڪري، ته اهڙن مسئلن کي ڳهڻائڻ ۽ مدد ملهڻ سگهي ٿي. بل ۾ تحقيق ٽيڪٽ فائنڊنگ رپورٽون، سوشل ميڊيا جي نگرانيءَ، سول سوسائٽيءَ سان رابطا، عالمي فورمن تائين رسائيءَ ۽ اقلیتي ٽيڊين جي قانوني مدد جهڙيون شقون به شامل آهن. هي سب اختيارات بڻائڻ ٿا ته ڪمیشن کي صرف 'تشاندهي' واري ادارو نه رکيو وڃي، پر ان کي هڪ مڪمل طاقتور انساني حق واري فورم بڻائڻ جي ڪوشش ڪئي وئي آهي. ان سان گڏ 'اقلیتي ڪاٽوني' جي قيام سان مختلف برادرين، هندن، عيسائين، سکن، پارسي ۽ ٻين گروهن کي نمائندگي ملندي، جنهن سان پاليسي سازيءَ ۾ انهن جي آواز کي اهميت حاصل ٿيندي.

اقلیتي ڪمیشن کي ڪامياب بڻائڻ لاءِ لازمي آهي ته حڪومت ان کي صرف هڪ رسمي ادارو نه سمجهي، بلڪ ان کي اهڙو مضبوط پليٽفارم بڻائي جتي اقلیتي برادرين بيخوف ٿي پنهنجا مسئلا بيان ڪري سگهن. پاکستان ۽ مذهب جي نالي تي ٿيندڙ امتيازي سلوڪ ڏانهن جيري مذهب تبديليءَ جا ڪيس، عبادتگاهن تي حملا ۽ سماجي بائيڪاٽ جهڙا مسئلا رڳو قانوني سان حل ناهن ٿيندا. جيستائين انهن جي نگرانيءَ ڪندڙ ادارن کي حقيقي قوت فراهم نه ڪئي وڃي، هن نئين بل سان توقع وڌي آهي. پر ساڳئي وقت هڪ وڏو ڏيهرا اهو آهي ته آهي. حڪومتي ادارن، پوليس، عدالتن مدرسن، تعليمي ادارن ۽ ميڊيا کي به اقلیتي حق جي تحفظ بابت پنهنجو ڪردار نباهڻو پوندو. معاشري ۾ رواداري وڌائڻ لاءِ قانون سان گڏ شعور، تربيت ۽ جوابدهي به لازمي آهي.

لطيفي لات

شاهه عبداللطيف ڀٽائي

گهيڙان ڪَري نه گهوري، تَڙ تَڪِڙ ڪان نه لَهي:
جَنهِنکي سِڪ ساهڙَ جِي، پُوَرَنِ مَٽي پُوَرَ:
ڪاريءَ راتِ ڪُنَنِ ۾، وَهَمَنِ ڪِي وَهلُوَرَ:
جَنهِنکي ساڻُ پِريان جا سُوَرَ، تَنهِنکي نَڍِي ناهِ نِگاهَ ۾.

(سُر سهڻي)

آئيني جي اڳيان

'من اندر جي آس نراس'

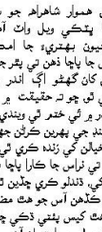

حڪيم پرير جاندرائي

من اندر جي آس نراس،
چوٽائو ۽ رات اماس.
انساني من جو سفر ڪنهن هموار شاهراهه جو سفر ناهي، بلڪ اها هزار رستن جي اها پيچيده ويل وات آهي، جتي هڪ پاسي آس جون جهلڪيون بهنريءَ جا اماسڪان ڪوليءَ تي ٻيهڪ ۽ ٻئي پاسي نراس ته پاڇا ذهن ني بڦر جيان باز وجهن ٿا. انسان باهر جي روڪن کان گهڻو اڳ اندر جي اونداهين ۽ روشنيءَ سان منهن ڏيڻ لئي چو تہ حقيقت ۽ هر جنگ اندر ۽ شروع ٿئي ٿي ۽ اندر ئي ختم ٿي ويندي آهي.

من ۾ اُميدون آس ڪنهن جنڊ جي پهرين ڪرڻن جهڙي هوندي آهي، جيڪا ڏل ته يقين جو نور وهيي ٿي. انهن خيالن کي زنده ڪري ٿي. جيڪي ذهن جي سختين ڪري مڙئي لڳا هجن. پر ساڳيءَ ڏل ئي نراس ته ڪاپا پاڇا به ڪارونهار وانگر ڦهيي اچن ٿا ۽ زندگيءَ جو هر خوبصورتيءَ کي، ڏنڌلو ڪري ڇڏين ٿا. اڪثر انسان هن ٻنهي قوتن جي وچ ۾ قائل رهندو آهي، ڪڏهن آس جو هڪ شعوري سفر ساڻ پڪيءَ اکين وڌائ ٿو ڇاهي، تہ ڪڏهن نراس ته هڪ ڪيس پنهنجي ذکي ڇڏن ٿا. زندگيءَ جو ڇوڙائو به اصل ۽ رستن جو ڪيڏو تہ پيچيدگي جو امتحان آهي هر موڙ تي هڪ سوال بيٺو هوندو آهي ته اڄ ڪيڏو ذکي آهي يا سُکيءَ؟ تہ اڄ ڪيتري همت آهي يا هارُ؟ انسان جيڪڏهن غلط رستو چونڊيو به وڃي ته به هر ناڪامي ۾ پر شعور جو وڏو هوندو آهي، جو ته غلط موڙ به صحيح منزل ڏانهن وٺي ويندا آهن. جيڪڏهن انسان سوچڻ جي صلاحيت ڪان هٽ ته ڪٿي زندگيءَ جا چوڻاڻا ڄڻ انسان کي پاڻ سان روبرو ڪرائين ٿا تہ آخر اندر جو انسان ڪيترو مضبوط آهي؟

رات اماس جو منظر به ساڳيءَ فلسفيءَ کي سمجهائي ٿي. اونداهه جو وڏو ڪنهن به صورت ۾ روشنيءَ جو موت جي خبر ناهي. اماس جي رات ڪان پوءِ ئي جنڊ جا پهريان ڪرڻا جنم وٺن ٿا. ساڳيءَ طرح انسان جي زندگيءَ ۾ به هڪ وقت آهي اينڌو ڦهي اچي هر شيءِ خنڊ ٿيندي محسوس ٿيندي آهي. اميد جي ڪا به هڪ ڇڻڪ ڪا ڏسڻ ۾ نظر نہ اينڌو آهي پر حقيقت ۽ اهوئي وقت نئين جنم، نئين سوچ ۽ نئين سحر جو پيش لفظ هوندو آهي. انهن جي اماس ڪي جاندوڪيءَ، ڪي جنم ڏيندي آهي. جيئن درد ڏي شعور جي سڪيا ڏيندو آهي.

اصل بهاري اها ناهي، انسان ڪڏهن به تہ ڪٿي، پر اصل بهاري اها آهي تہ هر ڪٿيءَ ۾ روءِ آئي ٻيهي، ٿئي ۾ روءِ پاڻ کي جوڙي ۽ روئي ۽ روئي ڪڙيءَ ٿي ٽرڪ آئي، چو تہ زندگيءَ جو سفر رڪجيءَ جو تہ پر هلڻ جو نالو آهي. آس ۽ نراس هر انسان جو ساٿ ڏيندڙ آهن پر جيڪڏهن ماڻهو انهن ٻنهي ۾ توازن پيدا ڪري ٿو، اهو ئي تہ حقيقت ۽ زندگيءَ کي سمجهي ٿو.

آخرڪار من جي سفر کي سمجهڻ لاءِ ضروري آهي تہ انسان پنهنجي اندر جي رات اماس کان تہ ڀڄي، جو تہ اها رات ئي نئين سحر جو در کولينداري آهي. جوڙاڻو ڄڻڪڪان ذهني ڇڪتاڻ جو آهي تہ نئين سوچ سان نواڻ ڏانهن ڪامياڀيءَ جا در ڪڏندا ويندا آهن. پنهنجي ڇڪتاڻ ۾ ڪهڙي، چاڪاڻ تہ رستن ۽ هڪ سڌورستو ۽ موجود هوندو آهي. صرف ڏسڻ لاءِ اک ۽ سمجهڻ لاءِ من گهرجي ۽ آس ڪڏهن ڪڏهن به گهڻيءَ وڃي ۽ تہ ان جو وجود ختم نٿو ٿئي، اها تہ بس هڪ پل لاءِ اوٽ يا ساٿي ۽ ٻي ٻهڪندي آهي. جيئن جنڊ ڪڏن به پوياڻ ٿوري ڀر لڪي ويندو آهي.

زندگيءَ جو فلسفو سادو آهي آس ۽ نراس ٻنهي کي سمجهيو. ٻنهي مان سکيو. ٻنهي جي وچ ۾ پاڻ کي رڳو ڦاسي نہ ڇڏيو. منزل ڏانهن قدم رکڻ تہ ڪين ڇاڪاڻ تہ جيڪي ماڻهو انهن ٻنهي ۾ توازن پيدا ڪري ٿو، اهو ئي سياڻي، جي روشنيءَ جو حقيقي استقبال ڪندا آهن ۽ اهو ئي انهيءَ روشنيءَ جا حقدار هوندا آهن

معاشري ۾ وڌندڙ عدم برداشت جا نفسياتي ۽ اخلاقي پهلو!

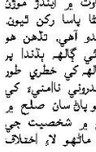

شاهد گل سمون

معاشري ۾ وڌندڙ عدم برداشت اهڙو موضوع آهي، جيڪو روزمرهه جي زندگيءَ جي هر ڪنڊ ۾ پنهنجو پاڇو وڌائي ڇڏيو آهي، ماڻهو جي اکين ۾ ٻي صبريءَ، دل ۾ ٻيائي ۽ ذهن ۾ هڪ مسلسل تڙپ، جيڪا سماجي لاڳاپن تي اُهڙي آهستي آهستي ڪمزور ڪندي وڃي ٿي. ان دور ۾ جڏهن علم انساني روين کي سمجهڻ لاءِ هزارين در کولي چڪيا آهن، تڏهن به هڪ نندڙو جملو، جيڪو معمولي اختلاف يا رڳو ڪو ٻيو خيال ماڻهن کي پُرڪڻائي سگهي ٿو.

محسوس ٿئي ٿو تہ جڻ سماج کي اهڙي ٿانو ۽ ٻدلنجي ويو آهي، جنهن ۾ ڪنڊن تي برداشت جو ٿانو خشڪ ٿي ويو هجي ۽ هر ننڍڙيءَ ڳالهه تي جنڪار اُڀرندي هجي. ماهرن جو خيال آهي تہ جيڪا ٻيچيني نظر آئي ٿي. اها رڳو سماجي ڦڏن يا سياسي ڇڪتاڻن جي پيداوار نٿي ٿي پر ماڻهو اندروني ناسائيءَ کي ٻاهرين رويي ۾ ظاهرڪيت جي صورت ۾ بدلائيندا ٿا. يعني جيڪو پاڻ سان صلح ۾ نٿي هوندو اهو ٻين سان به نہ ڦاٽو ٿو ڪري سگهي. سماج ۾ شخصيت جي اهڙي ٽٽل حالت، عدم برداشت کي وڌي تيزيءَ سان وڌائي ٿي. ماڻهو لاءِ اختلاف راءِ ڪا ڦڙي ڳالهه ناهي رهي پر هڪ شخصي حملو بڻجي پوي ٿو. تنڀجي ۾ ڳالهه پوڻهه جو دروازو بند ۽ الزام بازيءَ جو بازار گرم ٿي وڃي ٿو. سماجيات جو ماهر جون ڊاڊ تہ جديد دور ۾ رابطن جي رفتار ۽ ويجهو ٿي وڃڻ آهي پر دلين جي فاصلي کي وڌيڪ وڌائي ڇڏيو آهي. ماڻهو هڪبئي سان ڳالهائڻ ٿا پر سمجهڻ ناهن. ڏڻ تا پر قبول نٿا ڪن سوشل ميڊيا ٻي هر لڳڻ بجائي، جهڙي تيزيءَ سان ڪيڪمي ڏي ٿو پر ضبط ۽ عقل جي اڇيائن پنڻي رهجي وڃي ٿي. ماڻهو جو صبر ليسٽائين ڪمزور ٿي ڇڪ ڪري هڪ پوسٽ، هڪ تبصرو يا ڪو مختصر جملي جو ڪم ڪائين پُرڪڻائي ڇڏي ٿو. نفسيات واريون تحقيقون ٻڌائين ٿيون تہ تيز ۽ مستقل جذباتي تحريڪن ۽ وڌندڙ دماغ برداشت واري صلاحيت ويجائي رهيا آهن. انهيءَ آسان جي نتيجي ۾ تدبر عالمي شور واري زندگيءَ اڄ ڪي اوجتو ڏڪ ماڻهن جي ڪمزور ڪري ڇڏيو آهي. عدم برداشت جو ٻيو پاسو انساني سماڳپ سان جڙيل آهي. جڏهن انسان پنهنجي پاڻ ساٿ يقين گهٽيندو ويندو آهي، تڏهن هو ٻئي جي راءِ ۽ خطري جو شڪار ٿيندو آهي. سماجي ماهر چون ٿا تہ سنڌي، پاڪستاني، مشرقي يا عالمي شناخت ڪان اڳ، انسان کي پنهنجي ذات سان سلوب قائم ڪرڻ ويندو آهي. پاڻ سان محبت ۽ خود اعتمادي، انسان کي نرم مزاج بڻائي ٿي. جڏهن تہ اندروني خوف ۽ گهاڻن سبب انسان هر اختلاف ۽ پنهنجو وجود خطرو ۾ محسوس ڪري ٿو انهيءَ ماهر چون ٿا تہ عدم برداشت گهڻو ڪري ان ماڻهو ۾ ڏسڻ ۾ آهي جيڪو آندوڻي طور پاڻ کي اڪيلو يا ناڪام محسوس ڪندا آهن انهن لاءِ هر نئون خيال هڪ ڌمڪ ۽ هر بحث هڪ جنگ بڻجي وڃي ٿو.

انهيءَ مسئلي ۾ اخلاقي پهلو ۽ تمام گهڻا آهن اخلاقيات ماڻهوءَ جو اهو آئينو آهي، جيڪو ڪن ڪي ڏڪائي ٿو ته ڪٿي ڪهڙو رويو بهتر آهي؟ پر جڏهن اها آئينو ٽٽي ڏوڻ سان پوءِ وڃي ٿو تہ انسان پنهنجو جهرو ۽ سچائي ڳولهڻ عدم برداشت انسان کي پين جي عزت ڪرڻ کان روڪي ٿي ڇڏيندي. ماڻهو جي پاڻهي اندر اصول سان جڙيل آهي. اخلاقي مفڪرن جو خيال آهي تہ انسان جي اخلاق جو اصل امتحان اختلاف جي وقت ٿيندو آهي. ڏکي سني وقت ۾، جو تہ ان وقت ته هر ڪو رب رويو رکندو آهي. پر جڏهن ڪو ٻيو ساٿ ڇڏيندو آهي، تہ ڪيئن ٿو ڪري سگهي ٿو. ان ڪري فيصلي جي اهڙي ڳالهه، تڏهن ٿي ٿاٻ ٿئي ٿو تہ انسان ڪيترا وسيع النظر آهيون. پر بدقسمتيءَ سان جديد سماج ۾ اهو معيار ڪمزور ٿي ويو آهي. ماڻهو پنهنجي اخلاقي بنيادن کي ڇڏين ٿا، جڏهن احساس ڪمتري ۾ ڦاسي ٿو تہ انهين جو سچ ڪو ٻيو ڪري ٿو. ان ڪري نفسياتي ڊفاعي ميڪينيزم جيو ويندو آهي، جنهن ۾ انسان اصل حقيقت کان اڪيلائن پنهنجو احساس وڌيڪ اهر سمجهي ٿو. تنڀجي ۾ هر ماڻهو پنهنجي اندر جو تڙپيل آواز ٻين تي موهڻ لڳندو آهي. ماهرن موجب عدم برداشت جو بنياداي ماهيت آهستي آهستي اندر پچڻ ويو ڏيا، آهي. جيڪو مختلف موقعن تي اوجتو ڦاٽي پوندو آهي. سماجي نفسيات ۾ هڪ دلچسپ ڳالهه اها به جڻي ويندي آهي تہ ماڻهو جو رويو ان جي ماحول ۾ موجود ڊپاڻن ۽ محرڪن سان ڳنڍيل هوندو آهي. مثال ڪي طور تي هڪ اهڙو سماج جيڪو مسلسل معاشي تڪليفن، سياسي ڇڪتاڻن ۽ خطرن ۾ رهندو آهي، اُتهن جو رويو، وارو رويو نہ ۽ گهڻو ڪرائيندو آهي.

ماهرن جو خيال آهي تہ جڏهن ماڻهو پنهنجي روزاني ضرورتن کان پريشان هوندو آهي، تڏهن سوچ ۽ رويي ۾ به تيزيءَ ۽ ڪاوڙ وڌي ويندي آهي. يعني عدم برداشت هڪ اهڙو ٻيو آهي، جيڪو خوف، ڏڪ، ناميد ۽ ٻي ڇيڻيءَ واري زمين ۾ تمام تيزيءَ سان وڌندو آهي. جيڪڏهن سماج ۾ امن، استحڪام ۽ انصاف جو احساس وڌي وڃي تہ اهو پڻ ڪاٺمارو سڪي ويندو. اخلاقي ماهر ٻڌائين ٿا تہ انسان جي تربيت جو وڏو ڪردار آهي. جيڪڏهن گهر، اسڪولن ۽ گڏجاڻين ۾ اختلاف جي احترام سان ٻڌڻ ۽ سمجهڻ سيکاريو وڃي ته ماڻهو پنهنجي سماج ۾ نرم مزاج ۽ سني دل رکندا آهن. پر بدقسمتيءَ سان ڪيترين ثقافتي ماحولن ۾ اختلاف کي گناهه، بحث کي بدتميزيءَ ۽ سوال کي گستاخي سمجهيو ويندو آهي. ماڻهوءَ جي سوچ جو ميدان سڪي وڃي ٿو ۽ برداشت جون پاڙون ڪمزور ٿي وڃن ٿيون. ماهرن جو خيال آهي تہ جيڪڏهن تربيت جي شوءَ سان ڪلاسڪن کان ئي سوال پڇڻ ۽ اختلاف کي قبول ڪرڻ جي اصولن سان سکايو وڃي ته اينڌو نسل وڌيڪ صحتمند نفسيات رکيو سگهي ٿو. عدم برداشت کي ڇهاڻڻ لاءِ ماهرن جي مشوري مطابق پهريون قدم اهو آهي تہ انسان پنهنجي احساس کي سُڃاڻي. جڏهن ماڻهو اهو سمجهي وٺي ٿو تہ ڪهڙي ڳالهه ڪيئن ڪرڻي ٿي ۽ ڇو؟ تڏهن اها به پنهنجي روين کي به بهتر انداز سان سنواري ٿو. پوءِ قدم سماجي لاڳاپن ۽ احترام کي بحال ڪرڻ آهي. ماڻهو جيڪڏهن هڪ ٻئي جي ڳالهه ٻڌڻ ۽ سمجهڻ جي خواهش ڪن تہ، تڏهن اختلاف ڇڪتاڻ ۽ ٻڌلنجي بدران نئون خيالن جي جڳهه جو سبب بڻجي سگهي ٿو. تيون اهو قدم اهو آهي تہ ماڻهو پنهنجو وقت ذهن کي آرام ڏيڻ ۽ لڳاتيون جيئن مسلسل ڪيئن ڪرڻي ٿي ۽ ڇو؟ تڏهن اها به پنهنجي روين کي به بهتر انداز سان سنواري ٿو. پوءِ قدم سماجي لاڳاپن ۽ احترام کي بحال ڪرڻ آهي. ماڻهو جيڪڏهن هڪ ٻئي جي ڳالهه ٻڌڻ ۽ سمجهڻ جي خواهش ڪن تہ، تڏهن اختلاف ڇڪتاڻ ۽ ٻڌلنجي بدران نئون خيالن جي جڳهه جو سبب بڻجي سگهي ٿو. تيون اهو قدم اهو آهي تہ ماڻهو پنهنجو وقت ذهن کي آرام ڏيڻ ۽ لڳاتيون جيئن مسلسل ڪيئن ڪرڻي ٿي ۽ ڇو؟ تڏهن اها به پنهنجي روين کي به بهتر انداز سان سنواري ٿو. پوءِ قدم سماجي لاڳاپن ۽ احترام کي بحال ڪرڻ آهي. ماڻهو جيڪڏهن هڪ ٻئي جي ڳالهه ٻڌڻ ۽ سمجهڻ جي خواهش ڪن تہ، تڏهن اختلاف ڇڪتاڻ ۽ ٻڌلنجي بدران نئون خيالن جي جڳهه جو سبب بڻجي سگهي ٿو.

سماجي ماهر جو چوڻ آهي تہ عدم برداشت جو ٻيو پاسو انساني سماڳپ سان جڙيل آهي. عدم برداشت جو ٻيو پاسو انساني سماڳپ سان جڙيل آهي. جڏهن انسان پنهنجو پاڻ ساٿ يقين گهٽيندو ويندو آهي، تڏهن هو ٻئي جي راءِ ۽ خطري جو شڪار ٿيندو آهي. سماجي ماهر چون ٿا تہ سنڌي، پاڪستاني، مشرقي يا عالمي شناخت ڪان اڳ، انسان کي پنهنجي ذات سان سلوب قائم ڪرڻ ويندو آهي. پاڻ سان محبت ۽ خود اعتمادي، انسان کي نرم مزاج بڻائي ٿي. جڏهن تہ اندروني خوف ۽ گهاڻن سبب انسان هر اختلاف ۽ پنهنجو وجود خطرو ۾ محسوس ڪري ٿو انهيءَ ماهر جون ٿا تہ عدم برداشت گهڻو ڪري ان ماڻهو ۾ ڏسڻ ۾ آهي جيڪو آندوڻي طور پاڻ کي اڪيلو يا ناڪام محسوس ڪندا آهن انهن لاءِ هر نئون خيال هڪ ڌمڪ ۽ هر بحث هڪ جنگ بڻجي وڃي ٿو.

ماهر چون ٿا تہ جڏهن سماج ۾ اخلاقي اصول ڪمزور ٿيندا آهن. تڏهن اها سماج اخلاقي ڪسي دشمن سمجهڻ لڳندو آهي. جڏهن تہ اختلاف تہ انساني سوچ جو قدرتي حصو آهي. جيڪڏهن اها سوچ ماڻهو جي رنگ کا سوچين ها تہ عدم برداشت اڳوڻي آمين ڪانڌاڀيءَ ۽ تخليقيءَ تہ هجي ها. اخلاقي بنيادن جي ڪمزوريءَ عدم برداشت کي رڳو وڌائيندي ناهي پر ان کي جائز به بڻائي ڇڏيندي آهي. جيڪا سماج لاءِ تمام خطرناڪ ڳالهه آهي. نفسياتي طور تي ماهرن جي راءِ آهي تہ عدم برداشت تحقيقاتي زاويي کان به ڏسجي تہ اها گهڻي ڀاڱي خوف ۽ جذباتي عدم توازن جي پيداوار هوندي آهي. جڏهن تہ ان حوالي سان اڪثر ڪيس ٿا تہ جڏهن انسان جي حياتي خطري ۽ تہ هوندي آهي. تڏهن به هو آهيا رعدسل ڊيفاري سڪهي ٿي جڻ جو خڪ وڌو خطرو آهي. ان ڪري نفسياتي ڊفاعي ميڪينيزم جيو ويندو آهي، جنهن ۾ انسان اصل حقيقت کان اڪيلائن پنهنجو احساس وڌيڪ اهر سمجهي ٿو. تنڀجي ۾ هر ماڻهو پنهنجي اندر جو تڙپيل آواز ٻين تي موهڻ لڳندو آهي. ماهرن موجب عدم برداشت جو بنياداي ماهيت آهستي آهستي اندر پچڻ ويو ڏيا، آهي. جيڪو مختلف موقعن تي اوجتو ڦاٽي پوندو آهي. سماجي نفسيات ۾ هڪ دلچسپ ڳالهه اها به جڻي ويندي آهي تہ ماڻهوءَ جو رويو ان جي ماحول ۾ موجود ڊپاڻن ۽ محرڪن سان ڳنڍيل هوندو آهي. مثال ڪي طور تي هڪ اهڙو سماج جيڪو مسلسل معاشي تڪليفن، سياسي ڇڪتاڻن ۽ خطرن ۾ رهندو آهي، اُتهن جو رويو، وارو رويو نہ ۽ گهڻو ڪرائيندو آهي.

دهشتگرد نيٽ ورڪن جو مرڪز بٽيل افغانستان!

اشتياق بيگ

آمريڪي صدر ونلڊ ٽرمپ ڪجهه ڏينهن اڳ ٿين دنيا جي سڀني ملڪن مان اميگريشن کي مستقل طور روڪڻ ۽ 'ريورس مائيگريشن' جي پاليسيءَ اختيار ڪرڻ جو اعلان ڪيو. اهو اعلان واٽيٽ هائوس ويجهو فائرنگ جي اڳ واقعيءَ کان ڦوري پوءِ ڪيو ويو آهي، جنهن ۾ نيشنل گارڊ جي هڪ عورت اهلڪار مارجي ويئي ۽ ٻيو اهلڪار سخت زخمي ٿيو. حملي ۾ ملوث 29 سالن جو افغانستان واسي رحمان الله لکنوال سيپٽمبر 2021ع ۾ 'ري سيٽلمينٽ پروگرام' تحت افغانستان مان آمريڪا منتقل ٿيو هو ۽ بعد ۾ بائيڊن دور ۾ ڪيس آمريڪا ۾ رهڻ جي مدي ۾ واڌ ڏني وئي هئي.

ونلڊ ٽرمپ هن حملي کي دهشتگردي قرار ڏيندي چيو آهي تہ هو جلد ئي پرڀڙيون ڪن آمريڪا مان ڪڍڻ لاءِ سخت قدم ڪندو. پنهنجي ٽرٿ سوشل پليٽفارم تي هن افغانستان کي 'دوزخ' قرار ڏيندي هڪ تصوير شيئر ڪئي ۽ لکيو تہ 'مي اها جهاڙ آهي، جنهن ۾ سوار سوين افغاني بغير ڇڪاس جي آمريڪا ۾ داخل ڪيا. بائيڊن دور ۾ آيل هر افغاني جي پيهر سخت چاڪ چوبند ڪيو وڃي ٿو.' 'ريورس مائيگريشن' ڪي هن صورتحال جو مڪمل حل آهي.

فائرنگ جي واقعيءَ کان پوءِ آمريڪا افغان شهرين سان لاڳاپيل سڀني اميگريشن درخواستن تي ڪارروائي معطل ڪري ڇڏي، جنهن سان اڳي افغان پنڻ مئاثر ٿيا. جيڪي سياسي پناهه يا گرين ڪارڊ ذريعي آمريڪا ۾ رهائش حاصل ڪرڻ چاهيندا هئا. بلڪ رهي تہ طالبان جي افغانستان ۾ اقتدار سنڀاليڻ کان پوءِ سوين افغان شهرين کي آمريڪي فوجي جهازن ذريعي آمريڪا منتقل ڪيو ويو هن جو ڪهڙا اهي هئا. جيڪي آمريڪي فوج لاءِ ڪم ڪندا هئا ۽ رحمان الله لکنوال پڻ انهن ۾ شامل هو. اڳاڪو ڪيو وڃي ته اميگريشن کي سخت ڪرڻ ۽ پرڀڙيون ڪن واپس موڪلڻ ٽرمپ جي چونڊ مهم جو اهم حصو رهيو آهي، ۽ هن تازو واقعيءَ ٽرمپ کي تين دنيا مان اميگريشن روڪڻ لاءِ نئون جواز فراهم ڪيو آهي. ان کان اڳ به ٽرمپ اقتدار سنڀاليڻ کان پوءِ افغانستان ۽ ايران سميت 12 ملڪن جي شهرين تي آمريڪا ۾ داخل ٿيڻ تي پابندي لڳائي هئي. يو ايس اميگريشن سروسز جي ڊائريڪٽر جوزف ايڊلو موجب انهن 12 ملڪن جي شهرين کي جاري ڪيل سڀني گرين ڪارڊز جي سخت چاڪ چوبند جو حڪم پڻ جاري ٿيو. جڪو آهي تہ جيئن آمريڪا کي دهشتگرديءَ جي خطري کان محفوظ رکيو وڃي.

ٽرمپ جون تازيون پوسٽون ان ڳالهه ڏانهن اشارو ڪن ٿيون تہ جلد ئي آمريڪا ۾ پرڀڙيون خلاف وڌيڪ پيماني تي ڪريڊ ڪاڻون شروع ٿيڻ واري آهي. جيڪو ايشيا، افريڪا، لاطيني آمريڪا ۽ ڪيريبين جي ليکين ماڻهون کي متاثر ڪندو. افغانستان ۽ طالبان جي اقتدار ۾ اچڻ کان پوءِ هيءَ 2007ع جي ڳالهه آهي جڏهن شهداڊپور جي عوام کي خوشخبريءَ ٻڌائي ۽ آئي سمس جو درجو ڏنو ويو آهي. اها اعلان ان وقت ٿيو آهي جڏهن جي سنڌ جي وڏي وزير اڪٽر ارباب غلام رحيم تعلقن شهداڊپور ۽ ميرمحمد واسائ سام جي ٻمبارين جي پوئتي جو افتتاح جي موقعي تي شهداڊپور جي شهرين جي اڏو پاڻ ڪيو هو. تعلقن شهداڊپور کي سمس جو درجو ملڻ بعد شهداڊپور ۽ آسپاس واري علاقي جي خلق خدا ۽ خوشيءَ جي لهر ورڻي وئي ۽ عوام ۽ اڳ اهميت پيدا ٿي تہ هاڻ اسان جي سنڌ ۾ سمار ۽ ٽمار گهڻيون ٿيون سهڻيون مهيبر شهرن ڏيندا هئاسين جي ماڻهون کي هاڻ حيدرآباد، ڪراچي ۽ ٻواب شاهه وڃڻ جي ضرورت نہ پوندي. وقت ڏڪندو ويو. ڪجهه شعبا تہ سنڌ سرڪار پاران ڪجهه وقت ويهون پلڊنگن ۾ ٽهرايون ويون ۽ ٽهرايون وينديون. اڪثرن ۽ پيرا ميڊيڪل مشينريءَ بابت ٻڌڻ ۾ آيو تہ اسپتال ۾ اچي ڀڙي ويو آهي ان ڪان پوءِ شهداڊپور جي مشهور سياسي سماجي شخصيت ٻ پ ٻ الڳاڻ ان وقت جو آبر پي اي رئيس عبدالسلام خان ٽهيبر ان اسپتال جي لاءِ ذاتي طور ڪوشش وٺي شروع ڪيو ڪيوس واضح رهي تہ ان ڪان پهرين اڪٽر ارباب رحيم جي دور ۾ شهداڊپور جو ان وقت جو اير پي اي ماڻهو خان وساڻ هو جنهن جي سنڌ جي وڏي وزير ارباب غلام رحيم کي اسپتال ۾ وڃي ذاتي دلچسپي ۽ ڪوشش ان وقت جي سنڌ جي وڏي وزير ارباب غلام رحيم کي اسپتال ۾ وڃي ذاتي دلچسپي ۽ ڪوشش ڪيو هئي. اها اعلان ٻڌندا رهياسين تہ اسپتال کي گمس اسپتال قسمت وانگر ڪم ٿيندو رئيس عبدالسلام ٽهيبر 2010ع ۾ سمس اسپتال ۾ هڪ پروگرام ۾ اهو اعلان ڪيو هو تہ سمس اسپتال شهداڊپور جنڊ ساڻ ڪيو هو تہ سمس اسپتال شهداڊپور جنڊ ساڻ ڪيو هو تہ سمس اسپتال اندر دل جي ٻاءِ پاس ۽ گوڏن جا آپريشن به ٿيڻ لڳندا. حقيقت اها آهي رئيس عبدالسلام ٽهيبر جو جذبو ۽ يقين واضح پڻ هو. پر بدقسمتيءَ سان عبدالسلام خان ٽهيبر جو جلد لاڏاڻي ٿي ويو ان ڪان پوءِ سمس کي تقريبن 16 سال گذري چڪا آهن پر سمس اسپتال هڪ وڏي ڪاميابيءَ سان اڳتي وڌي رهيو آهي. سڀ کان اهم ڳالهه اها آهي تہ سمس اسپتال شهداڊپور جنڊ ۾ ڪيترن ئي وڏن ۽ ننڍن آپريشنن جو مرڪز بڻجي چڪو آهي. جتي اڄ به سيٽ بولجنڊ فيملي آپيئن جا تقريبن ويهه ڪيس ٿين ٿا. ان سان گڏ سمس جي ڊاڪٽرن جي ٽيم ڪيس ٿين ٿا. ان سان گڏ س

"CLASSIFIED ADVERTISMENT"

کورت نوتیس

عدالت و جذب فیملی جج جامشور

نمبر: 2025 Case Number 218 سال 2025

مسمات فهد بچاتی ولد.. پلیننتک..خلاف.. نجم الدین بن محمد رمضان ولد محمد رمضان ساکن ملا خان وندا سکنندر آباد خلوتکی حکومتی خلاف جامشور..پلیننتک

ثانی مین پلیننتک ثانهن

جیش در مین پلیننتک ثانهن جی خاف ساتن تاریخ 12-11-2025 ع تی وقت 8.30 بجے صبح جو تون پاٹا یا جاٹیو وکیل جی مدد هئی هاضر نه تهیا ته هاضر رهجی ته تاریخ 17-12

نوري آباد لڳ ڪار ڊرائيور جي ڪنٽرول مان ڊيوار سان ٽڪرائجڻ سبب ٻه ڇڻا فوت، 3 زخمي

دادا پائي جي امام بارگاهه جي سامهون حادثي ۾ 45 ورهين جي نصرت آرائين ٽڏي تي فوت ٿي وئي

زخمي نشرين، ظيبه، عنصر ۽ عدنان کي اسپتال نيو ٻي ويو تہ عدنان زخمن جا سبرو ۾ سهنڊي فوت ٿي ويو

تفريحي ٽرپ تي موڪلڻ ضروري ڪارروائي بعد واردن حوالي ڪيا ويا، زخمين کي حيدرآباد ريفر ڪيو ويو

نوري آباد(ان ڪ)نوري آباد ريجهور ايم ايس نائين سوڊيري روڊ تي الموسٽاڪ حادثي ۾ تيز رفتار ڪار ڊرائيور جي ڪنٽرول مان نڪري روڊ جي حفاظتي ڀيوار سان ٽڪرائجي وئي

جنهن جي نتيجي ۾ هڪ عورت سميت ٻه ڇڻا فوت ٿي ويا. تفصيل صفحو نمبر 1 ڏسو

ٽائيوبولاخان لڳهملاڻي ٻارڙيءَ جي ٻن ڌرين ۽ ڇهيڙو، 7 ڇڻا زخمي

ڳوٺ ٻجو حملاڻي واسي ڌرين ۽ زمينی تڪرار تان ڇهيڙو ٿي پيو

زخمي ابراهيم، يعقوب، اسماعيل، پيارو، جيارو ۽ ٻين کي اسپتال منتقل ڪيو ويو

ٽائيوبولاخان(ڊاڪٽر ڪ) ٽائيوبولاخان لڳ ڳوٺ ٻجو حملاڻي ريجهور زمينی ڪڏر تان حملاڻي ٻارڙيءَ جي ٻن ڌرين ۽ ڇهيڙو ٿيو، ڌرين جا 7 ڇڻا زخمي ڏي پيا ليئون

بڌين: ڪيس روڊ ڦاٽڻ ۽ ڳڻپ پائپ لائن ۽ پاڻي داخل، شهري پريشان

اسڪول ۽ آڳمس روڊ ڀرا ماڻهو ناڪمي ڪان سواءِ هليا ويندا آهن: شهري

شهرين جو اعلیٰ اختيارين کان ڳڻپ فراهمي ۽ مسئلا حل جو مطالبو

بڌين شهر جي ڪيٽ روڊ (و ذ) بڌين ڳڻپ پائپ لائين ۽ پاڻي داخل ڦيرا سبب ڳڻپ جي فراهمي معطل ٿي وئي. اطلاع پارجو مسئلو حل تہ ڪري سگهيو ۽ ڪهيڙو

شادي لاءِ لڳ ٽرالر جو موٽرسائيڪل سان ٽڪر، نوجوان فوت، 3 ڇڻا زخمي

ٽرڪل هاءِ وي پير موٽ تي تيز رفتار ٽرالر جو موٽرسائيڪل سان زوردار ٽڪر ٿي پيو

حادثي جي نتيجي ۾ ڪاشف علي ڪمبرهم موقعي تي فوت، ٻن عورتن سميت پارڙي زخمي

اطلاع تي پوليس پهچي لاش ۽ زخمين کي ڪٽائي اسپتال منتقل ڪيو، ٽرالر ڊرائيور موقعي تان فرار

شادي (لارڪان ڪ) شادي لاءِ ٽرڪ خريد ڪرڻ لاءِ هڪ نوجوان پنهنجي ٽرالر سان ٽڪرائجي وئي ڪمبوه موقعي تي ٿڌي ٿڌي ۾ ڏاڍو جلد ڊرائيور سميت نوجوان کي اصل جو شڪار بڻائي پوءِ هيٺ ڪيو ويو. ٽرالر ڊرائيور موقعي تان فرار ٿي ويو. ڪيس درج ڪري تفتيش شروع ڪئي وئي آهي.

لاڙڪاڻي ۽ مهنورون پاران عالمي ڏهاڙي تي مظاهرن جي مهڃا لاءِ رياليءَ

مظاهرين پنهل خان سانگي، اشفاق لغاري ۽ ٻين کي اڳواڻي ۽ احتجاج ڪيو

ڪميڊين نوڪرين ۽ ڪرايا سميت جائز مسئلا حل ڪري پهچيڻي ور ڪئي وڃي

لاڙڪاڻي(بيورو رپورٽ) لاڙڪاڻي ۽ لاڙڪانو ايسوسيئشن آف دي ڊيف ٽيلنٽ معذورين جي عالمي ڏهاڙي جي رياليءَ سان مظاهرين جي مهڃا لاءِ سوسيئل ايڪٽيوز لڳ ڪاٽيو

پاڪستان ۽ غذائيت جو مسئلو اڃا تائين هڪ وڏو چئلنج آهي: ڊاڪٽر عذرا فضل

اسان کي اولين ترجيح ٻيمارين جي روڪٿام ۽ صحتمند زندگيءَ جي ڀاڙي آهي

ٻن سالن ديوان سنڌ ۽ غذائيت جي نظار کي بهتر بڻائڻ ۽ اهم تڪليف ڪئي آهي

سکر (بيورو رپورٽ) سنڌ ڊائريڪٽر ۽ موضوع تي پيدي يونين جو 6 سالن بالرين جو ٻن سالن جو تنصوير ڪمل ڊي چوٽ آهي سنڌ جي سپ ڪان وڏيڪ معاملو

بدي: ثقافتي ڏهاڙي جي حوالي سان سنڌ ڪلب ڪيڊٽ ڪلب شريب ۽ مارڻا ٽيبلز پيش ڪري رهيا آهن

آهن ٻي طرف اڳواڻ خطاب ڪري رهيا آهن

بڌين پرائمري اسڪول ۽ ثقافتي ڏهاڙي جي حوالي سان تقريب منعقد

تقريب ۽ ڳاڙهائين ڪاهرين، تقريرن ۽ پڙهائرمس ۽ سنڌ کي مختلف رانڊين کي پيش ڪيو

سنڌ جي سپڻهن سنڌي ماڻهوءَ جي محبت، مهمان نوازي، سچائي ۽ سماجي اهميت تي روشني وڌي وئي

پرائمري اسڪول فريدوس (ا ر) بڌين ڪالوني ۽ ثقافتي ڏهاڙو ملهايو ويو جن موقعي تي ثقافتي تقريب ڪئي خطاب ڪندي تعليمي آفيسر شيام ڪمار مينگهواڙ

سنڌ (بيورو رپورٽ) سنڌ فوج ڊائريڪٽر ۽ پوليس جي ڪنگرپور فائڪ ڪلب لڳ غير سماجي ڳوٺت رپورٽ مقدمن خلاف ڪارروائي ڪيترائي درڪان سيل ڳوٺت

سکر: وڏي ڪاڻي جا عملدار خلاف ڳوٺت ڪي ضبط ڪري رهيا آهن

سکر ۽ مهنورن جي عالمي ڏينهن تي مهنورن اتحاد پاران احتجاجي مظاهرو

مظاهرين سيد ڪفايت الله شاهه، شاهنواز ڪنڊي، طاهر ملاح ۽ ٻين احتجاج ڪيو

سنڌ حڪومت مهنورن جي مدد ۽ مسئلن کي حل ڪرڻ لاءِ ڪجهه نه ڪيو

سکر (بيورو رپورٽ) سنڌو مهنورن جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي مهنورن اتحاد سوشل ويلفيئر ايسوسيئشن جي سربراهه هيئن وڏي تعداد ۽ معذور ماڻهن پهنچيو

محرابپور صحافي آصف علي سيال پاران ثقافتي تقريب منعقد ڪئي وئي

تقريب ۽ سيد جاني شاهه، عبدالرزاق ڪاناري سميت سياسي سماجي اڳواڻن شرڪت ڪئي

راڻي تقير برڪت علي سمون فريءَ ۽ سوڦوائي ڪيٽ ڪاڻي معطل ۽ ريفان ڪي جڏوهرائي ڇڏيو

محرابپور (ٽ ر) محرابپور ثقافتي ڪلب ڪان وڏي قدير ڪوٽ سير محمد سيال ۽ هر سال جيان هن سال به نوشهرو فيروز صحافي اتحاد يونين محرابپور جي صدر آصف علي سيال

سنڌي فيئر ثقافتي ڏينهن تي نئين ٻين قومن سان محبت جو اظهار ڪري ڏيکاريو ويو

سنڌي ماڻهو ٻن ڀيرا ثقافتي ڀائيچاري جو اظهار ڪري ڏيکاريو ويو

قومي ڀيرن سان ملاقاتن دوران ۽ ٻارڙن جي خواهشن جي ٻڌڻ لاءِ ڪنڊا آهن

حيدرآباد (اسٽاف رپورٽر) آمريڪي سفارتخاني جي ڊپلوميٽڪ آفيسر جي سربراهه آياز لطيف پليجو سنڌ ايسوسيئشن جيان دعوت تي جيان ريلو سنڌ ايسوسيئشن جيان پاران 6

ثقافت جو ڏهاڙو سان سينمي لاءِ عيد وانگر ڏهاڙو آهي: شير جتوئي

سان وچن ڪريون ٿا: ڪارونجهرجبل جي مڪمل حفاظت ڪنڊ آسين

سنڌو تعليم جي ڏيئي کي گهر گهر پهچائڻ لاءِ سينمي جي زميواري آهي

سنڌ جي سرڪاري ثقافتي ڪلب ڪاشر ڪئي ويندي سنڌ جرڪتڪ ڪانسيني جي سرڪاري ڪلب شريب ۽ مارڻا ٽيبلز پيش ڪري رهيا آهن

ٻي آر ٽي انتظاميا وضاحتي ٻيان جاري ڪري حادثي کان لاتعلقي ظاهر ڪري ڇڏي

ڪراچي(بيورو رپورٽ) نيپا چونڪي ۽ مصروف يار ڪاپل گئر ۽ فوت ٿيڻ بعد ڪي ايم سي جي رپورٽ تي ٻي آر ٽي

اسلام آباد: مهنورن جي عالمي ڏهاڙي مناسبت سان ٽيل ڪلب ۽ ڀيلبز پيش ڪيا ويا

سنڌ گيس پرائيويٽ لميٽيڊ

عام اطلاع

هر عام ۽ خاص کي آگاهه ٿو ڪجي تہ اٿل گيس ريڪويزيشن اٿارٽي (اگرا) جي ايڪٽ مطابق **ڊسمبر 2025** ڪان صارفين لاءِ LPG جي گيس جون قيمتون مقرر ٿي سگهن ٿيون (ڪڏهن) ايمورٽ گيس صارفين جي لاءِ 11.8KG سلينڊر جي قيمت 2466.10روپيا مقرر ڪئي وئي آهي جتاڻيل قيمتون جدرآباد، لوئيشاه، منڀي، مورو، ڏهڪيءَ ڪنري، سکر، جيڪب آباد، ڊيرا جمالي (بلوچستان)، سنڌ گيس پرائيويٽ لميٽيڊ ڊسٽريبيوٽرس کي پابند ڪري ٿي تہ منڀي جتاڻيل قيمتون جي LPG مهيا تہ ڪن ٿيون تہ جتاڻيل قيمتون ٻين اٿارٽي کان مقرر ڪيل گيس جون قيمتون مارڪيٽ جي لاڳو جاڙهن ۽ اگرا قانون جي مناسبت سان تبديلي لي سگهن ٿيون

مارڪيٽ سيلز مينيجمنٽ: 03125903419، 03233762122

خيرپور ٽينگر ڪولاب جيمل ماڻيءَ ۾ ٻڌي فوت، گهر ۾ ڪهرام

پير ترڪي پوڻ سبب 6 ورهين جو عثمان پٽ مومن ڪهڙو ٻڌي ويو

وارثن ڳوٺ بعد ٽينگر جو لاش ڪڍي گهر آندو ڪهرام مچي ويو

خيرپور(ٽ ڪ) خيرپورجي ڪولاب جيمل واهه جو ٽينگر سبب ماڻيندر آندر ڪري ٻاڻي ۽ علاقي ۾ ڪولاب جيمل ماڻيندر ۽ 5 ماڻهن جو ٽينگر سمجهه عثمان پٽ مومن علي ڪهڙو ماڻيندر جي هڪيرن تي راند کيڏندي پير ترڪي پوڻ سبب ماڻيندر آندر ڪري ٻاڻي ۽ علاقي جي ماڻهن جو ٽينگر ڪڍي گهر آندو ويو ۽ ڳوٺ جي وڏن